

պապից, Հռոմի քահանայապետները թշնամական գիրք բռնեցին դէպի իտալական կառավարութիւնը: Այդ թշնամութեան հետեւեալքն այն էր, որ պապերն արգելեցին կաթոլիկներին մասնակցել քաղաքական կեանքին: Այս արգելքի շնորհիւ Իտալական ազգի մի ստուար մասը հեռու է պահում իրեն ազգային ընտրութիւններից: Այս վիճակը ծանր է թուում նոյն իսկ Իտալիայի կառավարութեան և վերջին ժամանակներս Կրիսպին, Իտալական կառավարութեան գլուխը մի քանի զիջումներ արաւ եկեղեցուն, Սակայն զուր անցաւ այդ բարեկամութեան ջանքը: որովհետեւ Հռոմը սովոր չէ կէս միջոցներով դոհ լինել: պապը իւր մարտի Գի ճառի մէջ այս խնդիրն ևս յիշեց, յայտնելով որ աշխարհական կառավարութեան արած քայլի շնորհիւ որով նա վիճակաւոր եպիսկոպոսների իրաւունքը ծանաչեց, շփոթութիւնը վերացաւ: սակայն դրանով չը փոխուեցաւ իւր վիճակը, որ անվայել է իւր կոչման ու պաշտօնին և որի հետ նա չէ կարող հաշտուել:

— Աւերջապէս Կաթոլիկ արժանացաւ հայ կաթոլիկների պատրիարք գերապայծառ Ազարեան եպիսկոպոսը: Լրագիրներն հաղորդում են, որ գեր. Ազարեանին պապը կարգինալների (ծիրանաւոր) շարքն է ընդունել և այդ առթիւ կոչել է նրան Հռոմում Հասունի դպիրներին հասաւ արդ և Ազարեանը, ցանկալի է, որ սա էլ Հասունի նման Հռոմում ծառայէր ի փառս պապին...

— Պապը ջերմ կերպիւ հետևում է եկեղեցիների միութեան խնդրին, Հռոմում ամենակարող յիսուսեանները դժգոհ են պապի արած զիջումներից, ուստի և պապն էլ մտադիր է մի նոր քարոզութեան դպրոց (Propaganda fides) հիմնել:

2. ԹՐԹՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ.

1. ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.

Նորընտիր Անթիմոս Է. պատրիարքը փետր. 6-ին ժամանելով Կ. Պօլիս՝ մեծ հանգիստով ընդունուելուց յետոյ առաջին անգամ փետր. 19. պատարագ է մատուցել խուռն բազմութեան առաջ, Ժողովրդի համակրութիւնը շատ մեծ է: ամէնքն ևս յոյս ունին, որ նոր պատրիարքը կարող կը լինի իւր եկեղեցու շահերը արժանապէս պաշտպանել:

— Կ. Պօլսի հայոց և յունաց պատրիարքները միմեանց փոխադարձ այցելութիւններ են արել և առանձին սիրոյ և համակրանքի նշաններ ցոյց տուել: Լրագիրները թղթակցութիւններից պարզ երևում է, որ այդպիսի սիրոյ ձգտումն այժմ կայ Պօլսում և Ժողովրդի մէջ. յոյներն և հայերը սկսում են հաս-

կանալ, որ իրենց շահերն ընդհանուր են և ոչ զանազան:

ՆՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.

Նրուսաղէմի յունաց պատրիարքի նախաձեռնութեամբ այս տարի մի օրթողոքս եկեղեցի է բացուել Աւստրալիայում: Մալբուրն քաղաքում կային ցարդ բազմաթիւ յոյներ, ասորիք, ռուսներ, որոնք առանց եկեղեցու և հովուի էին: այժմ շնորհիւ ռուսական նախկին հիւպատոս Պոնտիասիի հիմնուեցաւ առաջին օրթողոքս եկեղեցին Աւստրալիայում:

Ն. Բ.

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ—ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿՆԵՐ ՏՐԱՊԵԶՈՒՆԻ ԳԻՒՂԱՑՈՑ ՌԱՐԱՌՈՎ.

Աշխարհի ժողովը՝ հասնի կու
Հաւի աղոյն չկարի հասնիլ. — Համապար.

Այլ մը կուգայ մոմաւի
Գօտին հիտը շնչընկալի. — Զր. դաջի դառնալը.

Այտ մը ունիմ ամի (եղը) շունի,
Մէջի սօրըը հոմալը. — Շունի. — Աստեղ.

Բարակ ծաղ մոմաւի.
Աշխարհը սիրունցնէ կու. — Ասեղ.

Դառնաւ կու, դառնաւ կու,
Ջօնի դառնաւ, քօքի կու. — Մաստր որոյ վե-
րան բեկ կը փաթարեն.

Դարակ, դարակ դաստարակ
Կէսը գոյծուած՝ կէսը գոյծելու. — Չեղ և մատեն.

Դար ալտիկնի՝ կծկեցուցի
Էրկու մատի ծովկեցուցի. — Բիթը մաքրել խէչկով.

Նիս կեշտում էն կէշտայ,
Էն ինծիկի մէնէ առաջ կեշտայ. — Շոք.

Էն ինչինէ, էմնի բօնի վրայ տրուի կու. — Անու.

Էսդին դար, էսդին դար՝
Մէջը ծղղաղար (անդաղար) — Ծորոց երեխայ.

Շոտուն ու երկու աղջիկ էինք,
Մահէն զայնուցօնք,
Կենէն եղնք շարունցօնք. — Սահեքի.

Էրկէն էրեց. —
Ազունի. — Գոնք. — Կուէի և Կի. —

Թափէ թափիւ է,
Պահար կիւմիւ է,
Օչ էրկունց է,
Օչ գետնուց է,
Աշխարհիս էրկին է. — Արեգակ.

Խնքը նիսի գլօխը դուս. — Գամ.

1. Երայր: 2. Համալեք. 3. Երայր: 4. Կոյր: 5. Դառնալ: 6. Անուց երեքի ոտէրեք: 7. Կիւմի
Կուէի-յ խէչի, որ կը զտեն, ժամեւ կը պատրաստեն:

Լրացտրակ լրացտրակ՝

Քարի վաստակ՝

Քոնի թռչի,

Պինդ պինդ գողի. — Կալամ: ¹⁾

Կապիմ կու կեշտայ,

Ացկըքիմ ²⁾ կու կենայ կու. — Տրեխ:

Կարմիր եիզը յօրոր ³⁾ գումը ⁴⁾ գնաց,

Պոլը ձեռքս մնաց. — Կերաս: Բաշ:

Կարմիր կով մը ունիմ, կու պողջայ, ⁵⁾ պողջայ,
Գետնուց տալնիվեր ⁶⁾ բազուկի կեշտայ. — Արմաս:

Կով մը ունիմ ըղըր մըղըր.

Կօտոշուլնին (եղջիւր) սըղըր մըղըր,

Կաթ կուտայ, տոն գաւ չի. — Կազուտ: ⁷⁾

Կով մը ունիմ, օնի օնի,

Կօտոշուլնին ծըրծրօնի. — Քարպիճեհ, միշտը եղ-
չիսրասոր:

Ե Ր Գ.

Ժողիկ, ես քո ծառէն եմ

վիճկի մէջէն թառէն եմ:

Քամին վեր քցեց

վաթանս միտրեր եմ:

Այ օրան օրան ծաղիկ,

Կարմիր ու տօրան ծաղիկ,

Տարին մէ խետ ես գալըմ:

Գամ քեզի գովամ՝ ծաղիկ:

Ծաղիկ ծաղկավանայ եմ:

Ասըլ Նրեանայ եմ:

Տարին մէ խետ էս գալըմ:

Թազայ նուպարխանայ ես:

Ա Ղ Օ Թ Զ Ն Ն Ր.

Ա.

Էկան երեք ծիաւոր

Մէկն էր Յիսուս՝ մէկ քրիստոս.

Մէկ Գնձանաց Աստուածածին,

Էկան սարով,

Շրջան ձորով:

Քառսունըխինգ խաչալամով:

Խարցուցի. իմ՝ Տէր: ղո՞ր կ'երթաք քարով.

— Կերթամ՝ դուռն խիւնդին,

Կ'եննիմ՝ էրդիս տղացկունին,

Բանլիս թալիմ՝ ըտըր քարծին,

Չվախենայ սիրտն ի փորին.

Չուր ի գալոց քրիստոսին:

Բ.

Աստուածածնի մատով,

Լուսաւորչի խաչով՝

Արտ ա սաներ (ցաներ),

Ափն ա բուսեր,

Մեր տէրն ա էկեր, զարմացեր,

Ասեր—չիք ես չքանաս,

Ապառաժ քարեր բուսանաս:*

Գ.

Խող ես խալիք,

Խիլ ես թոհր,

Աստուածածնայ ծկուլթն ինէ: ¹⁾

Ս. ԼԱՅԿՈՒՆԻ.

ՄԻ ՔԱՆԻ ԽՕՍՔ ՄԵՐ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ ՏԱՂԱ.
ՉԱՓՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ.

(Յ. խան Մասէհեանի « Լամէտի » թարգմանութեան
ստիլու.).

« Արարատի » անցեալ համարում խօսելով
« Լամէտի » հայերէն նոր թարգմանութեան մասին՝
մեր յօդուածը մենք վերջացրինք նորանով, որ ասա-
ցինք թէ Յ. խան Մասէհեանի ընտրած տաղաչա-
փութիւնն արժանի է ուշագրութեան և խոստացանք
այդ մասին էլ մի երկու խօսք ասել:

Մեր նորագոյն գրականութեան մէջ ընդուն-
ուած տաղաչափական ձևերը ինքն ըստ ինքեան մինչ
այն աստիճան անկերպարան են և օրէնքները մինչ
այս աստիճան անմշակ ու խառնաշփոթ, որ մեր
յառկապէս ռուսահայոցս նոյն իսկ լաւագոյն բա-
նաստեղծները մեզ երևում են որպէս արհամար-
հող բանաստեղծութեան այն անհրաժեշտ պայման-
ներից մէկի, որ է գեղարուեստական արտայայտու-
թեան արտաքին ձևը, չափը, Մեր հին բանաստեղծ-
ները, զոր օրինակ Շնորհալին, զարմանալի խոստ-
պահանջ են այդ կողմից և ամենայն կանոնաւորու-
թեամբ հետևում են որոշ օրէնքների, ճշմարիտ է,
մեր շարականներն իրօք գեղ օրինաւոր կերպով ու-
սումնասիրուած չեն տաղաչափութեան տեսակէտից,
և հ. Ա. Բագրատունու « Զայկական » չափով մեր բո-
լոր շարականների կազմութիւնը բացատրուել չէ
կարող, թէպէտ և նորանից շատերն այն հիմքն ու-

* Ապառաժ քարերու վերայ փոխադրուած է այդ վեր-
ջին քրիստոսի հրաշիք, որ կայ այժմ՝ քարաքոս անուամբ
նման ան վերջին, որ մէրէթիք կը կոչուի: Այս աղօթքիս
անունն է « մէրէթիք վերջի » աղօթք:

¹⁾ Այս խօսքերն ասում են ցաւած աչքն երեք ան-
գամ տրորելով:

1. Մեծ մատուրի եման վերան ճախարարով քեզ կը փարաքեն,
2. Կապուած մի, կով, եղ արմալիչ կամ քեչի եւ շուանի ծաշիւրմ
որ միմեանց կապուած են արմալիչ, 3. երբ, 4. Գում, 5. Բա-
ռայել, 6. Վիր կը ճշանակէ վեր, 7. Սիմիցդ որը հաց կը չինեն,